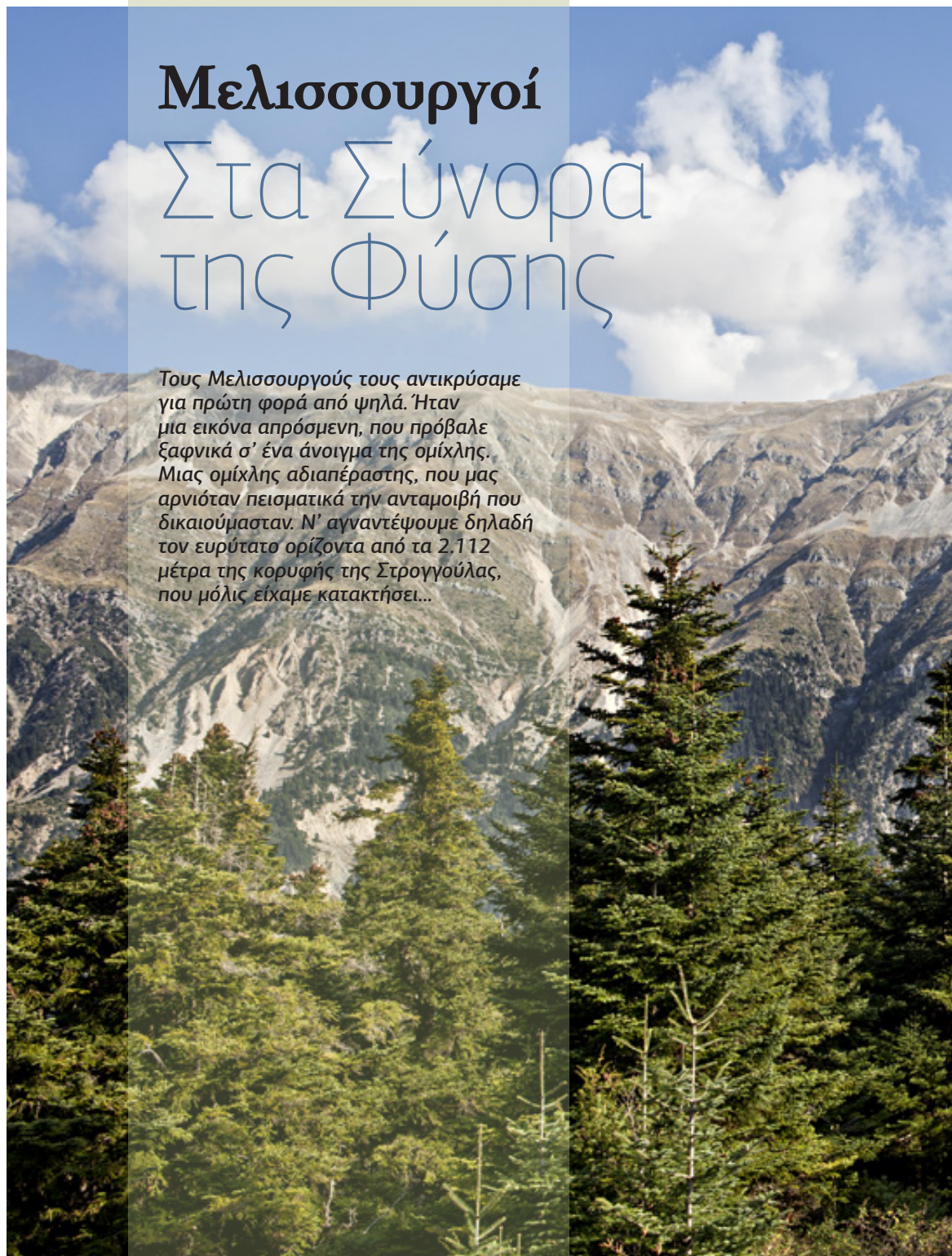

Μελισσοουργοί Στα Σύνορα της Φύσης

Τους Μελισσοουργούς τους αντικρύσαμε για πρώτη φορά από ψηλά. Ήταν μια εικόνα απρόσμενη, που πρόβαλε ξαφνικά σ' ένα άνοιγμα της ομίχλης. Μιας ομίχλης αδιαπέραστης, που μας αρνιόταν πεισματικά την ανταμοιβή που δικαιούμασταν. Ν' αγναντέψουμε δηλαδή τον ευρύτερο ορίζοντα από τα 2.112 μέτρα της κορυφής της Στρογγούλας, που μόλις είχαμε κατακτήσει...

ΚΕΙΜΕΝΟ: **ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ**
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: **ANNA ΚΑΛΑΪΤΖΗ**

ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΙ. ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

Πολύ χαμηλότερα, στην μακρόστενη κοιλάδα ανάμεσα στις οροσειρές της Κακαρδίτσας και των Τζουμέρκων, φώτισε για λίγο ο ήλιος τον οικισμό των Μελισσουργών. Έναν οικισμό με μεγάλη οικιστική διασπορά, κυκλωμένο από φυσικό περιβάλλον πληθωρικό. Που είχε όμως και μια ιδιαιτερότητα. Δεν ήταν το τυπικό πέρασμα, ο ενδιάμεσος δηλαδή σταθμός σε μια οδική αρτηρία. Ήταν αντίθετα ο τελευταίος προορισμός πριν από το σύνορο της φύσης. Πράγματι, καμιά ανθρώπινη εγκατάσταση δεν ήταν ορατή μετά τους Μελισσουργούς. Μόνον χείμαρροι, φαράγγια, δάση και βουνά.

Εκεί στην κορυφή της Στρογγούλας λοιπόν, στις **20 Σεπτέμβρη του 2009**, γεννήθηκε η επιθυμία και δόθηκε μια άτυπη υπόσχεση, να γνωρίσουμε τους Μελισσουργούς.

Πολλές φορές μας έβγαλε ο δρόμος ως τα Πράμαντα, μα μόνον μέχρι εκεί. Ακόμα και τώρα αναρωτιέμαι, πώς δεν έτυχε ποτέ, από περιέργεια έστω, να φτάσουμε ως τους Μελισσουργούς. Εκεί όπου σταματούν οι δημοσιές και τα αυτοκίνητα κι αρχίζουν οι στράτες της φύσης κι οι δρόμοι του νερού. Νερού άφθονου και αμόλυντου, που κατηφορίζει με ορμή απ' τις απότομες πλαγιές των Τζουμέρκων. Άλλοτε ελεύθερο σε χειμάρρους και ρυάκια και άλλοτε «σοφά φυλακισμένο» -αλλά στην ουσία ελεύθερο- μέσα σε σωλήνες. Που καταλήγουν στις αναρίθμητες πετρόχτιστες κρήνες, μέσα και έξω απ' το χωριό. Η ροή τους είναι ασίγαστη, πληθωρική, φανερώνει την απίστευτη δυναμική του υδροφόρου ορίζοντα του πελώριου ορεινού όγκου των Τζουμέρκων.

Μια τέτοια μεγαλόπρεπη κρήνη σκεπαστή, με τέσσερα στόμια λαξευτά σε πέτρα, κλαρύζει μέρα-νύχτα δίπλα στην κεντρική πλατεία του χωριού.

Ένα μπακιρένιο, καλογανωμένο τάσι, κρεμασμένο με αλυσιδίτσα, επιτρέπει στον επισκέπτη να ξεδιψάσει από τα στόμια της κρήνης. Έρχονται στη μνήμη αντίστοιχες εικόνες από αυλές μοναστηριών.

Ακριβώς από πάνω δεσπόζει, χτισμένος με πελεκητή πέτρα, ο ναός του **Αγίου Νικολάου**. Ανάγλυφη στο υπέρθυρο διακρίνεται η χρονολογία **1778**. Ένας μεγάλος εξωνάρθηκας, που υποστηρίζεται από 14 πέτρινες αψίδες, καλύπτει όλο το βόρειο τμήμα του ναού. Φρουριακή είναι η πέτρινη κατασκευή του εκπληκτικού καμπαναριού. Εξίσου εντυπωσιακό είναι και το εσωτερικό του ναού, κατάγραφο από μίαν απίστευτη ποικιλία αγίων και παραστάσεων, που καλύπτουν κάθε επιφάνεια των τοίχων και των θόλων της οροφής. Σύμφωνα με την κτιτορική επιγραφή, πάνω από την εσωτερική είσοδο του ναού, η χρονολογία ιστόρησης (αγιογράφησης δηλαδή) είναι το **1846**. Η εκκλησία του Αγ. Νικολάου είναι τρίκλιτη βασιλική. Καύχημά της το ξυλόγλυπτο, εξαιρετικής τέχνης τέμπλο, με σκάλισμα βαθύτατο, στα περισσότερα σημεία διαμπερές. Με τους σεισμούς του 1967 ο ναός υπέστη αρκετές φθορές, που είναι ακόμη εμφανείς.

"Ιστορήθη ο ιερός ναός του Αγίου Νικολάου δια χειρός Ζήκου, Ιωάννου, Νικολάου, Μαθθαίου και Κωνσταντίνου των αυταδέλφων εκ κώμης Χιονιάδων, 1846".

"Το κωδωνοστάσιον ανεγερθέν με άριστα υλικά ... με καλαισθησίαν δε, και τέχνη άψογον, απετέλεσεν εν απολύτως συμπαγές και αιωνίου αντοχής σώμα. Έτος ανεγέρσεως 1869".

- Ν. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ,
"Ηπειρωτικά Αθαμανικά"

Ένα άλλο αξιοθέατο, απέναντι από την εκκλησία και στην αρχή της πλατείας, είναι το μεγάλων διαστάσεων οικοδόμημα, που ως τις αρχές της δεκαετίας του '60 στέγαζε το Δημοτικό Σχολείο του χωριού. Το κτίριο είναι χτισμένο το **1884** σύμφωνα με την σχετική επιγραφή. Στο ισόγειο στεγάζεται η παραδοσιακή ταβέρνα-καφεενεδάκι του **Παππά**. Ακριβώς απ' αυτό το σημείο αρχίζει η καταπληκτική πλατεία των Μελισουργών, αφιερωμένη στην **Εθνική Αντίσταση**. Στρωμένη με ωραίες σχιστόπλακες, είναι μακρόστενη με μήκος που ξεπερνάει τα **70** μέτρα, ενώ το πλάτος της μόλις φτάνει τα **12-13** μέτρα. Τρία μεγάλα πλατάνια ορθώνονται, το ένα μετά το άλλο, πολύτιμη

πηγή σκιάς για τους θερινούς επισκέπτες του χωριού. Τούτη την εποχή όμως πολύ λίγα φυλλώματα απομένουν στα κλαδιά.

Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της πλατείας, που την κάνει ιδιαίτερα επιθυμητή, είναι η μοναδική της θέα, ταυτόχρονα σε τρία περήφανα βουνά. Είναι αρχικά η περήφημη **Κακαρδίτσα**, που με υψόμετρο **2.429** μέτρα στην κορυφή της είναι η ψηλότερη οροσειρά της Νότιας Πίνδου. Ο τεράστιος όγκος της, φράσσει σε μικρή απόσταση όλο τον Β-ΒΑ ορίζοντα. Ακόμη πιο άμεση είναι η παρουσία των **Τζουμέρκων**, μια και οι Μελισουργοί είναι χτισμένοι στους ΒΑ πρόποδες του βουνού και πιο συγκεκριμένα

Ο κυρ-Χρήστος Παππάς με την γυναίκα του Βούλα, μπροστά στην ταβέρνα τους, στην πλατεία των Μελισσοουργών.

ΠΕΡΙΔΙΑΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΥΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

Γλυκός ο καιρός, με ήλιο κι ανάλαφρη συννεφιά. Ιδανικές συνθήκες για ένα υπαίθριο καφεδάκι στην πλατεία, όπου το μόνο που ακούγεται είναι ο ήχος του νερού. Κάθονται μαζί μας ο **Χρήστος Παππάς** με τη γυναίκα του **Βούλα**. Γεννημένος το 1932 ο κυρ-Χρήστος, με παλιό όνομα Τζαβέλλας, είχε προγόνους από τη Λάκκα Σούλι, που έφτασαν στους Μελισσοουργούς μετά την πτώση του Σουλίου, στις αρχές του 1800. Μας δείχνει τις αντικρινές πλαγιές της Κακαρδίτσας, ελατοσκέπαστες και απότομες.

-Εκείνες οι πλαγιές ήταν κάποτε γυμνές από δέντρα, φνιτεμένες με στάρι, καλαμπόκι και κριθάρι. Ήταν μικρά χωραφάκια με πεζούλες, που τις λέγαμε «ριβένια».

Παίρνει να θυμάται ο κυρ-Χρήστος το αντικρινό μοναστηράκι της Παναγίας, με καλόγερο πολλά ορφανά παιδιά, γίδια και μελίσσια, δυο νερόμυλους, δυο μαντάνια και δυο νεροτριβές, τα λεγόμενα «**νιτροβιά**», όπου πλένονταν τα χοντρά μάλλινα ρούχα του αργαλειού.

Τα καφεδάκια τελειώνουν, προθυμοποιείται η κυρά-Βούλα να μας συνοδέψει σε μια περιήγηση στο χωριό. Από τα πιο παλιά Τζουμερκοχώρια οι Μελισσοουργοί, μνημονεύονται ως μεγαλοχώρι με οικονομική άνθηση από το **1272 μ.Χ.** Η κοιλάδα κατοικήθηκε από τους αρχαίους χρόνους, όπως μαρτυρούν τα ποικίλα ευρήματα, που είδαν το φως στην περιοχή. Κι όσο για το όνομα, πιστεύεται πως δόθηκε εξ αιτίας της μεγάλης εργατικότητας των κατοίκων, που συγκρίνεται μ' αυτήν των μελισσών.

της Στρογγούλας. Πολύ ανοιχτότερος, σε βάθος αρκετών χιλιομέτρων, είναι ο ΒΔ ορίζοντας, που καταλήγει ως τις νότιες καταπτώσεις του **Λάκμου**, με χαρακτηριστική την οξυγώνια κορυφή της **Πρίζας**, στα **2.017** μέτρα. Κάπου εκεί, κρύβονται τα δυο διάσημα ηπειρώτικα χωριά, οι **Καλαρρύτες** και το **Συρράκο**. Τέλος, αν γυρίσει το βλέμμα μας στα Ν-ΝΑ θα σταματήσει σ' ένα σύμπλεγμα από χαράδρες, ράχες και κορυφές. Είναι τα αξεδιάλυτα σημεία σύγκλισης των αντικρινών οροσειρών της Κακαρδίτσας και των Τζουμέρκων. Είναι η απέραντη, ακατοίκητη περιοχή που εκτείνεται μετά τους Μελισσοουργούς, το «Σύνορο της Φύσης».

Ιδιαίτερα αναπτύχθηκε η κτηνοτροφία για έναν αιώνα, από το 1850 ως το 1950. Τότε ο αριθμός των προβάτων έφτασε μέχρι και τις **70.000**. Ο αείμνηστος διευθυντής της «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ» **Αντώνης Καρκαγιάννης** έγραψε για την κτηνοτροφία μερικές φράσεις ιδιαίτερα γλαφυρές: «*Η κτηνοτροφία είναι ένας ολόκληρος κόσμος με παλιά ιστορία, με ρίζες βαθιές στο ανθρώπινο δράμα... Δεν είναι βουκολική εικόνα ή απόμακρη εικόνα μιας ξεχασμένης φλογέρας. Είναι κι αυτό που βγαίνει μέσα από όλο αυτό το δραματικό πάρε-δώσε, το ατέλειωτο πάνε κι έλα. Το γάλα, το τυρί, το άρμεγμα, το κούρεμα των προβάτων, το άναμμα της φωτιάς, το κόψιμο του ψωμιού δίπλα στο κοπάδι. Η βαθιά ψυχή του βουνού, τέλος πάντων, μέσα από τη σχέση ανθρώπων και ζώου.*»

Στους εθνικούς αγώνες είχαν μεγάλη συμμετοχή οι Μελισσοουργίτες. Εκεί λημέριαζε με τα πρωτοπαλλικάρα του ο **Κατσαντώνης**, ενώ το 1821 το χωριό κάπκε απ' τους Τούρκους. Αργότερα οι Μελισσοουργοί συμμετείχαν στη «**Μάχη του Σταυρού**» Θεοδώριανων αλλά και σ' όλους τους αγώνες ως την απελευθέρωση

του 1881. Στα χρόνια της κατοχής σύσσωμο το χωριό έλαβε μέρος στην Εθνική Αντίσταση, στην οποία έχει αφιερωθεί η κεντρική πλατεία του χωριού.

Απ' αυτή την πλατεία κατηφορίζουμε με την κυρα-Βούλα. Οι κλίσεις, τόσο κάτω όσο και πάνω απ' την πλατεία είναι έντονες. Δημιουργείται έτσι μια υψομετρική διαφορά τουλάχιστον 120-130 μέτρων ανάμεσα στο χαμηλότερο και υψηλότερο σημείο του χωριού. Οι περισσότερες στέγες των σπιτιών είναι καλυμμένες από κεραμίδια, τα περισσότερα κόκκινα και λιγότερα σκουρόγκριζα. Ακόμη λιγότερες στέγες είναι καλυμμένες από σχιστόπλακες. Πολλών σπιτιών η τοικοποιία είναι εμφανής, από λαξευτή γρανιτόπετρα, ενώ τα υπόλοιπα σοβαντισμένα, με ανοιχτόχρωμους κυρίως χρωματισμούς.

Κατηφορίζοντας τον λιθόστρωτο δρομίσκο συναντάμε το πέτρινο σπίτι του γιατρού Μπανιά, χτισμένο το **1895**. Βαδίζοντας μερικά λεπτά ακόμη προς την Ν-ΝΑ έξοδο του χωριού, βγαίνουμε σε μονοπάτι, που μας οδηγεί σε μεγάλο πέτρινο γεφύρι. Είναι κατασκευασμένο με στιβαρή

τοιχοποιία πάνω από το ρέμα της «**Κοφερίτας**», που κατηφορίζει απ' τα Τζουμέρκα και λίγο πιο κάτω συναντάει το Ρέμα «**Λυγκόρι**» και το Ρέμα της «**Κρανιας**». Όλα αυτά τα ολοζώντανα ρέματα, με τα καθάρια βουνίσια νερά, ενώνονται σε κοινή πορεία, για να συναντήσουν τον **Άραχθο**, μερικά χιλιόμετρα παρακάτω. Επιστρέφοντας στο χωριό περνάμε έξω απ' το καζαναριό της οικογένειας Παππά. Λίγο πιο κάτω συναντάμε το παλιό σπίτι της οικογένειας **Καραβασίλη**, πλακοσκέπαστο και πετρόχτιστο, με δυο φατσούλες λιθανάγλυφες πάνω από ένα παράθυρο του σπιτιού. Στον Δ-ΒΔ τοίχο διακρίνουμε ανάγλυφη την χρονολογία **1766!** Έξω από τον τοίχο μιας αυλής η Βούλα βρίσκει μια κληματαριά «ζαμπέλλας», μ' ένα τελευταίο μικρό τσαμπί, που είναι ώριμο κι έχει γεύση εκπληκτική.

Κατευθυνόμαστε αριστερά, προς τα βόρεια. Βαδίζουμε δρομίσκους τσιμεντόστρωτους. Συναντάμε παλιό σπίτι με τοίχους ερειπωμένους, άλλο πλακοσκέπαστο, περιβολάκι με λαχανίδες, σπίτια καινούργια και παλιά, αυλές με κομμένα

Ένα από τα ωραιότερα παραδοσιακά σπίτια των Μελισσοουργών είναι το σπίτι της οικογένειας Καραβασίλη.

ξύλα στοιβασμένα για το χειμώνα, αρκετές καρυδιές και συκιές. Μικρές εικόνες ενός χωριού, λιτές και γραφικές. Παίρνουμε μονοπάτι δύσβατο, που κατηφορίζει ανάμεσα σε πυκνά βάτα. Είναι αρκετά ολισθηρό, με υποτυπώδη σκαλοπάτια. Σ' ελάχιστα λεπτά φτάνουμε στο ερειπωμένο σπιτάκι ενός νερόμυλου, με ωραία πέτρινη τοιχοποιία και πλάκα στη σκεπή, από την οποία όμως ένα μεγάλο τμήμα έχει καταστραφεί. Σ' αυτό τον μύλο άλεθε σιτάρι η Βούλα, μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '80. Σκεπασμένο με ξερόφυλλα πλατανίων, σώζεται κάτω από το μύλο το αυλάκι του νερού, που το μετέφερε στη νιτρουβιά. Συναντάμε τις εγκαταστάσεις της 50 μέτρα παρακάτω, ερειπωμένες κι αυτές. Πιο απογοητευτική για την συνολική ομορφιά του πλατανοσκέπαστου τοπίου είναι η ύπαρξη πολλών σκουπιδιών, γύρω και μέσα στην κοίτη του μικρορρέματος, που καταλήγει στο φαράγγι.

*Ο ανδριάντας του Αντάρτη στην είσοδο του χωριού
προς τιμήν της Εθνικής Αντίστασης.*

Συνεχίζουμε την πορεία μας παράλληλα με το ρέμα. Ανφορίζει τώρα το μονοπάτι, πολύ πιο βατό και απαλλαγμένο από τους θάμνους. Φτάνουμε στα τελευταία σπίτια του χωριού. Τιμεντόδρομος, αυλές με περιβολάκια και λουλούδια, σύννεφα μολυβένια αλλά και γαλάζιος ουρανός. Βγαίνουμε στο όμορφο γήπεδο ποδοσφαίρου. Στη μια του άκρη εξαιρετική πέτρινη βρύση. Πλακόστρωτο αλωνάκι και μια καφετέρια με ωραία θέα στην Κακαρδίτσα, αλλά δυστυχώς κλειστή.

Διασχίζουμε το γρασίδι του γηπέδου, περνάμε μπροστά από τη σύγχρονη εκκλησούλα της **Παναγίας** και βγαίνουμε σε ωραίο πλακόστρωτο δρομάκι. Να και μια θαυμάσια αυλόθυρα με αψίδα και χρονολογία 1807. Σ' ένα πετρόχτιστο σπίτι θαυμάζουμε έναν υπέροχο ανάγλυφο σταυρό. Δυστυχώς, δίπλα σ' αυτά τα ενθυμήματα του παρελθόντος παρεμβάλλονται και κάποιες άχαρες κατασκευές από ευτελέστατο τιμεντόλιθο. Παράδοση και μαστοριά πάνε χέρι-χέρι με προχειρότητα και κακογουστιά.

Εξωτερική τοιχογραφία σε μια από τις εισόδους του ναού του Αγίου Μάρκου.

Θα ήταν παράλειψη, αν δεν αφιερώναμε λίγο χρόνο στο εκκλησάκι του **Αγίου Μάρκου**, ιδιαίτερα δημοφιλές στους Μελισσοουργούς. Μπορούμε να φτάσουμε πολύ εύκολα εκεί, αν μπροστά από το Μνημείο των Πεσόντων Μελισσοουργιωτών -στον κεντρικό δρόμο- κατηφορίσουμε τα 45 σκαλοπάτια ως το εκκλησάκι. Εμείς όμως προτιμάμε την παραδοσιακή πρόσβαση, από την πλατεία του χωριού. Σ' ένα τρίλεπτο συναντάμε αριστερά τα απότομα σκαλοπάτια για τον Αγ. Μάρκο. Είναι 142 συνολικά και περνούν ανάμεσα από νεαρά έλατα, πανύψηλους γάβρους και αιωνόβια πουνάρια. Είναι όμορφο το εκκλησάκι, χτισμένο με στιβαρή τοιχοποιία. Πάνω από τις δυο εισόδους του ναού σώζονται δυο μικρές εξωτερικές τοιχογραφίες. Στην μία υπάρχει εγχάρακτος σταυρός με ασαφή χρονολογία, πιθανώς του 1876. Εδώ στον Άγιο Μάρκο, ολοκληρώνουμε έναν μεγάλο περιφερειακό περίπατο, που, βέβαια, δεν έχει καλύψει σ' όλες του τις λεπτομέρειες το εκτεταμένο χωριό.

ΣΤΟ ΟΝΕΙΡΕΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΣΟ

Αναρωτιέμαι πόσοι από τους ξενιτεμένους Μελισσοουργιώτες, που το καλοκαίρι επιστρέφουν στο χωριό, παίρνουν, έστω για λίγο, το μονοπάτι για **Κεφαλόβρυσο**. Που είμαι βέβαιος, ότι θα το επισκέπτονταν συχνά στην παιδική και εφηβική τους ηλικία. Τις ωραίες εκείνες εποχές, που ακόμα οι άνθρωποι περπατούσαν και ήταν ευτυχισμένοι με πράγματα απλά.

Μας είχαν μιλήσει από την πρώτη στιγμή για το Κεφαλόβρυσο, αυτή την φημισμένη νερομάνα με τον θεαματικό καταρράκτη από τα ύψη της Στρογγούλας. Κάθε περιγραφή, ωστόσο, αποδείχθηκε πολύ φτωχή για να απεικονίσει τη μεγαλοπρέπεια του προορισμού αλλά και την ωραιότητα της συνολικής διαδρομής. Ξεκινώντας λοιπόν από την πλατεία προς την έξοδο του χωριού, αφήνουμε αριστερά μας την διακλάδωση προς τον ξενώνα «ΑΓΚΑΘΙ» και ανηφορίζουμε δεξιά. (Είναι ο δρόμος που, στενός ασφάλτινος αρχικά και χωματόδρομος

στη συνέχεια, καταλήγει μετά από αναρίθμητες στροφές στα **Θεοδώριανα**. Δυστυχώς, ελάχιστα πιο πάνω, ο δρόμος έχει τελείως αχρηστευθεί από γιγαντιαίες κατολισθήσεις).

Στα **2.3 χλμ.** μετά την πλατεία βρίσκουμε μικρό πλάτωμα στ' αριστερά του δρόμου και αφήνουμε τ' αυτοκίνητο. Μερικές δεκάδες μέτρα μετά συναντάμε το ανηφορικό καλντερίμι στο δεξιό πρηνές. Βρισκόμαστε σε υψόμετρο **980** μέτρων. Από τα πρώτα κιόλας βήματα κερδίζει την εκτίμησή μας το καλντερίμι. Είναι στρωμένο με μεγάλες λείες πέτρες, θαυμάσια συναρμωσμένες μεταξύ τους. Η συνολική κατασκευή αποπνέει στιβαρότητα και μεράκι. Κάποιος βέβαια στο χωριό, για να μας εξυπηρετήσει προφανώς, μας είχε ενημερώσει, ότι μεγάλο τμήμα της διαδρομής ήταν προσβάσιμο με 4x4. Θα το θεωρούσαμε ύβρη να κινηθούμε με αυτοκίνητο και να μην απολαύσουμε με τα πόδια αυτή την εξαιρετική στράτα του βουνού.

Κατάφυτος ο τόπος με πουρνάρια, έλατα και κέδρα, ρεματιές με πολύχρωμα πλατάνια. Ρυάκια με κρυστάλλινα νερά τρέχουν από παντού, ανάμεσα στα πόδια μας.

Ο καιρός είναι ηλιόλουστος και η θερμοκρασία ιδανική. Σταδιακά τα έλατα μεγαλώνουν, στον υπόροφό τους εμφανίζονται πολλά μανιτάρια του είδους *Lactarius deliciosus*, φαγώσιμα και αρκετά νόστιμα μανιτάρια. Νά κι ένα καταρρακτάκι, που διοχετεύει πάνω στο λιθόστρωτο τη ροή του.

Σε 25' φτάνουμε σε μικρό πλάτωμα με παλιά ξύλινα τραπεζάκια και θέα μοναδική σ' όλα τα γύρω βουνά. Το υψόμετρο είναι **1.095** μέτρα. Εδώ τελειώνει το καλντερίμι, αρχίζει χωμάτινο δρομάκι, με μερικά νεροφαγώματα και μικρές πέτρες, πολύ ευκολοδιάβατο. Πίσω από την συμπαγή, σκουροπράσινη μάζα των έλατων εμφανίζεται ο γνωρίμος όγκος της Στρογγούλας με το ίχνοσ του πανύψηλου καταρράκτη. Στα πόδια αυτού του καταρράκτη ειν' ο προορισμός μας, η κατάληξη της σημερινής μας διαδρομής. Και, μολονότι μοιάζει να είναι ακόμα μακρυνά, το κάλεσμα που νιώθουμε να μας απευθύνει ο καταρράκτης, είναι πολύ παρακινητικό κι ενθαρρυντικό.

Ο ορεινός όγκος των Τζουμέρκων και ο πανύψηλος καταρράκτης που κυλάει από την βραχώδη ορθοπλαγιά.

Αρχίζουμε να βαδίζουμε σε γρασίδι. Δεν περιγράφεται η χαρά μας να διασχίζουμε έναν τέτοιο τόπο, να κατευθυνόμαστε σ' έναν τέτοιο προορισμό. Φτάνουμε σε περιφραγμένο ξέφωτο, κυκλικό και επίπεδο, σαν πελώριο ταψί. Η χάραξη του δρόμου τερματίζει, αρχίζει ανηφορικό, ελαφρά δύσβατο μονοπάτι, πλάι σε ρέμα με έντονη ροή. Τα κόκκινα σημάδια, που έχουμε εντοπίσει νωρίτερα, εξακολουθούν να μας συντροφεύουν. Βγαίνουμε από το δάσος και η θέα του κολοσσιαίου όγκου της Στρογγούλας κυριαρχεί καταλυτικά στον δυτικό ορίζοντα. Ο πανύψηλος καταρράκτης, μια αδιόρατη λευκή λωρίδα όσο είμασταν μακρυνά, αρχίζει ν' αποκτά σημαντικότερη υπόσταση. Ωστόσο, είναι βέβαιο, ότι δύο-τρεις μέρες πριν θα ήταν ασύγκριτα πιο εντυπωσιακός.

Παύει πια τελείως το μονοπάτι, τα βήματά μας τώρα διασχίζουν μια ήπια σάρα, μια ελαφρά ανηφορική πλαγιά, κατάσπαρτη από πέτρες. Στις 12:30 το μεσημέρι, **1 ώρα και 15'** μετά την αναχώρησή μας, έχουμε την ευτυχία να νιώθουμε την υγρή ανάσα του μεγάλου καταρράκτη. Που δεν πέφτει με πάταγο και ελεύθερη πτώση από ψηλά αλλά θωπεύει μάλλον την βραχώδη κορμοστασιά της μεγαλόπρεπης Στρογγούλας.

Αφήνουμε για το τέλος ένα μικρό

προσκύνημα στο μοναστηράκι της **Αγ. Παρασκευής**. Με αφετηρία τον ξενώνα βγαίνουμε απ' το χωριό με κατεύθυνση προς Πράμαντα. Τρία περίπου χιλιόμετρα μετά ανηφορίζουμε αριστερά τον καλό χωματόδρομο προς το **Ορειβατικό Καταφύγιο** των Πραμάντων, που αποτελεί μια άλλη αφετηρία προς την Στρογγούλα. Νωρίτερα από το καταφύγιο, και σε απόσταση **300** μόλις μέτρων από τον κεντρικό ασφαλτόδρομο. (**3.3 χλμ.** από τον ξενώνα), βρισκόμαστε μπροστά

στο μοναστήρι της Αγ. Παρασκευής. Τόπος εκπληκτικός, σε υψόμετρο 1.000 μέτρων, με θέα εξαιρετική σε Τζουμέρκα και Κακαρδίτσα. Αύλειος χώρος με πηγή νερού, διαδοχικά κελιά, καθολικό με σιβαρή τοιχοποιία και πλάκες στη σκεπή. Στο μαρμάρινο υπέρθυρο της εισόδου είναι λαξευμένη η χρονολογία **1876**.

Λίγη ώρα αργότερα προσδοκούμε να πιούμε ένα καφεδάκι στο Καταφύγιο των Πραμάντων, αγναντεύοντας την μοναδική θέα της Στρογγούλας και των Τζουμέρκων.

Ο επιβλητικός ορεινός όγκος των Τζουμέρκων, με την χαρακτηριστική κορυφή της Στρογγούλας, δεσπόζει σ' όλο τον Δυτικό και Νοτιοδυτικό ορίζοντα των Μελισσοουργών.

Δυστυχώς, δεν βγάζει καπνό η καμινάδα, το καταφύγιο είναι σφραγισμένο. Ίσως την επόμενη φορά είμαστε περισσότερο τυχεροί.

*Μονή Αγίας Παρασκευής, χτισμένη σε ένα
θαυμάσιο φυσικό περιβάλλον.*

ΧΑΡΤΗΣ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΑΒΑΣΗ, ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΝΕΖΗ 'ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΟΥΝΑ', 2010

Ξενώνας «Αγκάθι»

Χτισμένος στα ψηλόμετρα του χωριού, σε υψόμετρο 900 μέτρων, ο Ξενώνας «ΑΓΚΑΘΙ» έχει ένα σπάνιο προνόμιο: αγναντεύει ταυτόχρονα τρία πανύψηλα, διάσημα βουνά, το **Περιστέρι**, την **Κακαρδίτσα** και τα **Τζουμέρκα**. Στην ευρύτερη αίθουσα πρωινού και καθιστικού κυριαρχεί το ξύλο, στο πάτωμα, στην κομψή επίπλωση, στο ταβάνι. Δυο τζάκια αναλαμβάνουν τις κρύες μέρες του χειμώνα να χαρίσουν στο χώρο μια ιδιαίτερη θαλπωρή.

Την ίδια ευχάριστη αίσθηση παρέχουν τα εξαιρετα δωμάτια, κομψά και λειτουργικά. Κάθε εποχή του χρόνου ο Ξενώνας «ΑΓΚΑΘΙ» είναι το ιδανικό ορμητήριο για πολλές περιηγήσεις στην εκπληκτική γύρω περιοχή.

Τηλ: 26590 61200, www.agathi-hotel.gr

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε τον Ξενώνα «ΑΓΚΑΘΙ» και συνολικά την οικογένεια **Παππά** για την φιλοξενία και τις βοήθειές τους κατά την παραμονή μας στους Μελισσοουργούς.

ΔΙΑΜΟΝΗ

Ξενώνας «ΑΓΚΑΘΙ»
Τηλ. **26590-61200, 6977-455762**

ΕΣΤΙΑΣΗ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: 26590-61114
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΤΣΙΝΟΣ: 62590-61876
ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΑΜΕΤΗΣ: 26590-61116

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΩΝ

ΑΠΟ ΙΩΑΝΝΙΝΑ: α) 62χλμ. - β) 66χλμ.
ΑΠΟ ΑΡΤΑ: α) 70χλμ - β) 90χλμ.
ΑΠΟ ΑΘΗΝΑ: 430χλμ. (μέσω ΡΙΟΥ-ΑΝΤΙΠΡΡΙΟΥ)
ΑΠΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: 300χλμ. (μέσω Εγνατίας)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΙ». Αναμνηστική έκδοση Κοινότητας Μελισσοουργών, 2009